

Olağanüstü Hal (“OHAL”) dönemleri temel hak ve özgürlükler açısından son derece riskli dönemlerdir ve maalesef *kalıcı şekilde demokrasiden çıkışa da yol açabilir*. Anayasamızda, OHAL sistemi büyük riskler barındırıyor. Bugünlerde “ekonomik krizden” dolayı, OHAL ilanından bahsedilmesi kabul edilemez. *Bir an bile düşünülmemeli; konusulması dahi ekonomimize zarar verir*: Sebepleri, kısaca:

1-Ekonomik krizi derinleştirir: Yaşadığımız ekonomik krizin, paramızın değer kaybının, hayat pahalılığının, işsizliğin temel sebebi nedir? Demokratik düzenden uzaklaşmamız, çağdaş dünyada benzeri olmayan bir “başkanlık sistemi” ile yönetilmemiz, *GÜVENİN zedelenmesidir*: Bu sebeple OHAL ilanı durumu daha da kötüleştirir. Güveni daha da yok eder, ekonomik sonuçları maalesef çok ağır olur. Hiç düşünülmemeli. [Ayrıca AY Madde 119’da “ekonomik bunalım” olağanüstü *bir mücbir sebep durumunda varlığında* düşünölmüş; yanlış ekonomik yönetimin sonucu oluşan kötü ekonomik durum olarak değil].

2-Cumhurbaşkanı tek başına OHAL ilan edebiliyor: “Başkanlık” sistemine geçişten sonra, artık AY Madde 119’a göre, Cumhurbaşkanı tek başına OHAL ilan edebiliyor. Aynı gün onay için TBMM’ye sunmalı. Ancak, Meclis’in Cumhurbaşkanına son derece “uyumlu” karar verdiği bir ortamda bu yeterli bir güvence değildir.

3-Cumhurbaşkanı Kararnameleri ile temel hak ve özgürlükler kısıtlanabilir: OHAL döneminde, Cumhurbaşkanı, temel hak ve özgürlükler konusunda dahi Kararname çıkarabilir. Üstelik bu Kararnameler “Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri” (tek kişinin çıkardığı kararnameler). 3 ay içinde bu Kararnameler TBMM’de onaylanmalı: Ancak, geçmişte de *bu süre sınırlamalarına uyulmadı* ve sürecin en sonunda TBMM tüm metinleri *hiç tartışmadan onayladı*. [OHAL Kanunu ekonomik alanda Kararnamelerle birçok alanda kısıtlama getirilebileceğini düzenliyor (OHAL Kanunu Madde 10)].

4-Anayasa Mahkemesi OHAL Kararnamelerini denetlemiyor: Eskiden AYM, en azından bir OHAL KHK’sının “OHAL gereği olup olmadığını” denetlerdi. AYM’nin bu yorumu *AY Madde 15’in gereğiydi*: AY Madde 15’e göre kısıtlamalar sadece “*durumun gerektiği ölçüde*” olmalıdır ve Madde 15 ayrıca bazı “*çekirdek hakları*” korur. Doğru olanı buydu. AYM, yeni içtihadı ile, 2016 sonrası çıkarılan KHK’ları incelemeyi tamamen reddetti. Bu son derece yanlış bir yorumdur: Hiçbir hukuki denetim olmayan bir sistem yaratılmıştır. Düşünün ki, OHAL’in gereği ile hiç ilgisi olmayan, bir temel hakkı aşırı derecede kısıtlayan bir Kararname çıkarılsa; AYM “ben bakmaya yetkili değilim” diyecektir ve sistemi koruyacak hiçbir yargı denetimi olmayacaktır. [OHAL Kararnameleri Meclis’te onaylandıktan sonra AYM denetimi olacaktır; o da genelde çok geç oluyor]. [Açıklayıcı not: Temmuz 2021’de (7333 sayılı Kanun Madde 20)

eski OHAL'den kalma bazı alanlardaki kısıtlamalar 3 yıl daha uzatıldı (Temmuz 2024'e kadar). Bunlar örneğin gözaltı süreleri, toplantı ve gösteri yürüyüşleri hakkında Valilere bazı yetkiler, görevden uzaklaştırmalar, vb. Bir nevi "kısmi OHAL durumunun devamı" denilebilir, ancak hukuken şu an (en azından resmi olarak) "OHAL rejiminde" değiliz, OHAL ilan edilmedi. Bu yüzden ekonomik bunalım sebebiyle "OHAL ilanı" *yeni bir durum oluşturur* ve endişe verici boyutu, özellikle ekonomiye ilişkin kısıtlamaların gelme riskidir: Risk algısı yükselir ve ekonomik kriz esaslı şekilde derinleşir].